

בס"ד, יו"ד שבט, תשי"ב*

באתי לגניא^א אחותי כלה¹. ואיתא במדרש רבה (במקומו²) לגני לגנוני, למקום שהי' עיקרי בתחילה, דעיקר שכינה בתחתונים היתה, ועל ידי החטאים הנה על ידי חטא עץ הדעת נסתלקה השכינה מארץ לרקייע הא', ועל ידי שאר חטאים נסתלקה מרקיע לרקייע עד רקיע הז'. ואח"כ עמדו צדיקים והורידו את השכינה מרקיע לרקייע, עד שבא השביעי, וכל השביעין חביבין³, שהוא משה, והורידה למטה בארץ. וזהו צדיקים יירשו ארץ וישכנו לעד עלי⁴, דצדיקים יירשו ארץ שהוא גן עדן לפי שהם ממשיכים ומשכינים⁵ את השכינה בארץ התחתונה, דזהו תכלית הכוונה בבריאת והתהוות העולמות. ועיקר הגילוי מה שהמשיכו את השכינה למטה, הוא במקדש, כמ"ש⁶ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. והנה דייקו בזה רז"ל⁷, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד מישראל, היינו דבכל אחד ואחד מישראל, על ידי שעובד בעצמו אותם העבודות שהיו במקדש, על ידי זה שוכן בו עיקר שכינה, כמו שהי' בתחלת בריאת העולמות ועוד יותר מכבתחילה, ונעשה עיקר דירה בתחתונים⁸. והנה⁸ אחת עבודות העיקריות⁹ שהיו במקדש, היא עבודת הקרבנות, שהיא עבודה רוחניית. דגם עבודת הקרבנות שהיתה במקדש, שהקריבו בהמה גשמית, הנה גם זה היתה עבודה רוחניית, וראי' על זה מענין השתתפות הכהנים בעבודתם ולוים בשירם וזמרים בעת הבאת הקרבן, שהם ענינים רוחניים, וכמ"ש בזהר¹⁰ דכהני בחשאי

- (א) מאמר זה מיוסד בעיקרו על הפרק השני מד"ה באתי לגני ה'תשי"י — המאמר הניתן, ע"י כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, ללמוד אותו ביום יו"ד שבט ה'תשי"י, יום בו נסתלק. המאמר באתי לגני ה'תשי"א — מיוסד בעיקרו על הפרק הראשון מד"ה באתי לגני ה'תשי"י.
- (ב) בכל הנאמר עד כאן — ראה ד"ה באתי לגני ה'תשי"א בארוכה.
- (ג) חלק ג' לט, א. וראה ביאורי הזהר ר"פ ויצא [לאדמו"ר האמצעי קלג, א ואילך. ולאדמו"ר הצ"צ ח"א ע' קב]. לקו"ת ואתחנן ד"ה וידעת (השני) פ"ב [ח, ב]. שם סוכות ד"ה ושבתם (השני) פ"א [פ, א].

- (* יצא לאור בשעתו, "מוצאי ש"ק, כ"ה אדר, ה'תשי"ב".
- בהוצאה זו ניתוספו ע"י המו"ל מראי מקומות לפסוקים מחז"ל וכו' (בהערות הממוספרות).
- חלק מהמאמר נדפס בלקו"ש ח"א ע' 205 ואילך.
- (1) שה"ש ה, א.
 - (2) שהש"ר עה"פ.
 - (3) ויק"ר פכ"ט, יא.
 - (4) תהלים לז, כט.
 - (5) ראה מ"כ ומהרז"ו לבמדב"ר פי"ג, ב. מהרז"ו לכו"ר פי"ט, ז.
 - (6) תרומה כה, ח.
 - (7) כ"ה בשם רז"ל בלקו"ת נשא כ, סע"ב. ובכ"מ. וראה ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב לתחילתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך עה"פ תרומה שם ("שמעתי לומדים"). של"ה סט, א. רא, א. חלק תושב"כ תרומה שכה, ב. שכו, ב.
 - (8) בהבא לקמן — ראה ד"ה באתי לגני ה'תשי"א פ"ב (סה"מ ה'שית"ט ס"ע 112 ואילך).
 - (9) ראה ד"ה באתי לגני תשכ"ח פרק ב (לקמן ע' שז). ד"ה הנ"ל תשל"ב פרק ד ובהערה 22 שם (לקמן ע' שסט).

וברעותא דלבא המשכה, ולווים בשירה וזמרה שהוא ענין העלאה מלמטה למעלה¹⁰. הרי שגם עבודת הקרבנות במקדש היא עבודה רוחניית, ומכל שכן עבודת הקרבנות כמו שהיא בכל אחד ואחד מישאל, שהיא עבודה רוחניית, וזהו מה שכתוב בהתחלת פרשת הקרבנות¹¹, אדם כי יקריב מכם קרבן להוי', וידועי' פירוש כ"ק אדמו"ר הזקן בזה, שהי' צריך לומר אדם מכם כי יקריב, ומהו אומרו אדם כי יקריב מכם. אלא הפירוש הוא, אדם כי יקריב, כאשר האדם בא להתקרב לאלקות, דזהו ענין הקרבן, דאמאי' איקרי קרבן אלא מפני שמקרב, דקרבנות הוא ענין קירוב הכחות והחושים, הרי מכם קרבן להוי', איהר דאָרפט מקריב זיין פון אייך אַליין. והיינו דכמו דענין הקרבנות בגשמיות הוא שלוקחים בהמה חי' ושלמה ושוחטין אותה, היינו שמוציאין ממנה החיות, ואחר כך הוא הקרבת האימורים, שהחלב נשרף באש שעל גבי המזבח, ועוד יותר מזה בקרבן עולה, התחלת הקרבנות, שהוא עולה כליל למזבח, הנה כמו"כ הוא בעבודת הקרבנות ברוחניות, שצריך להיות בהמה שלמה, היינו שצריך לבדוק עצמו שתהי' הבהמה שבו שלמה, היינו גם הגוף ונפש הבהמית, והבדיקה צריכה להיות אדעתא דנפשי', לא בדרך מצות אנשים מלומדה¹², כי באופן זה לא תהי' בדיקה טובה ומספקת. אבל כאשר יודע שהדבר נוגע לו בחיי נפשו ממש, הנה אז הוא בודק עצמו בכל פינות נפשו, במוחין ובמדות ובפרט בהג' לבושים מחשבה דבור ומעשה, ואז ידע כל עניניו הדרושים תיקון. ולהיות שהדבר נוגע לו בחיי נפשו, יעשה ויקיים בפועל את התיקונים הדרושים שלא יהי' בו מום¹³. ואחר הבדיקה אז ירצה להיות קרבן, ששוחטו, היינו שהבשר וכו' נשאר בשלימות אלא שמוציאים ממנו החיות, שמוציא החיות מענינים גשמיים, והיינו שגוף הדברים הגשמיים נשאר, אבל משתמש בהם רק בכדי שיהי' לו תוספות כח בעבודת הוי', כמאמר¹⁴ חמרא וריחא פקחין, דלא¹⁵ אכלי בשרא דתורא לא דקדקתי טעמו של דבר. שכ"ז הוא בענינים שהם רשות, ובפרט בעניני מצוה, כמו אכילת שבת ויו"ט, או ציצית מצמר גשמי ותפילין מקלף גשמי, היינו דברים גשמיים שעושים בהם עצמם מצוה, ולא רק הציווי של בכל¹⁶ דרכיך דעהו¹⁷. וזהו עבודת הקרבנות, להוציא החיות מענינים הגשמיים, שישתמש בהם רק לעבודת הוי', דאז הוא מכם קרבן, פון אייך אַליין. וכאשר האדם מקריב מכם קרבן, אז הוא קרבן להוי' שמתקרב ומתאחד עם הוי'.

(ד) ד"ה ושאתם מים חה"ס תש"א פ"ג (קונטרס מג [סה"מ קונטרסים ח"ב תנ, א ואילך]). וראה ג"כ קונטרס לימוד החסידות פ"ב [אגרות-קודש אדמו"ר מוהררי"צ ח"ג ע' שנד].
 (ה) ספר הבהיר סי' מו (קט). ועייג"כ זח"ג ה, א. של"ה מסכת תענית (ריא, ב). פע"ח שער התפלה פ"ה.
 (ו) ביאור הענין מובן עפ"משנ"ת בתור"א מקץ (לו, ג). הוספות לתור"א (יא, ד). ועוד.
 (ז) יומא עו, ב. עפ"י הגירסא שהובאה בתניא פ"ז ובכמה מקומות בדא"ח.
 (ח) ב"ק עב, א.
 (ט) ראה רמב"ם הל' דעות פ"ג. טור ושוע"ע או"ח סרל"א.

(10) ראה גם ד"ה הנ"ל תשל"ב פרק ה ובהערה 24 שם (לקמן ע' שע).

(11) ויקרא א, ב.

(12) ישעי' כט, יג. וראה תניא פל"ט (נג, ב).

(13) משלי ג, ו.

ב) אמנם כאשר יתבונן במעמדו ומצבו ואדעתא דנפשי' כנ"ל, הנה, לפעמים רבות, יראה ויוכח דגם אפילו אם כעת אינו בעל עבירה, מ"מ הנה וחטאתי נגדי תמיד¹⁴, דחטאותיו שעשה במשך ימי חלדו, ובהם גם אלו שעשה קודם בר מצוה, כמ"ש¹⁵ כ"ק אדמו"ר האמצעי, קיימים הם, כי לא תיקן אותם עדיין. וראי' מוכחת שלא תקן אותם, כי אם הי' עושה תשובה כדבעי, הרי אז, לא זו בלבד שלא הי' אצלו הענין דעבירה גוררת עבירה¹⁶, אלא, אדרבה, מצד זה שנעשה בעל תשובה, הנה עבודתו מכאן ולהבא היתה צריכה להיות בחילא יתיר¹⁶ מכפי שהי' עד עתה, דזה שהי' מקודם בארץ צי' וצלמות¹⁷, הי' זה מעורר אצלו תשוקה ביותר לאלקות. אבל בהתבוננותו במעמדו ומצבו האמיתי, מבלי להקל לעצמו ומבלי להטעות את עצמו כלל ועיקר, הרי הוא מרגיש בנפשו ההיפך מזה לגמרי, דלא זו בלבד שמעמדו ומצבו הקודם לא הביאו להאבה רבה דזדונות¹⁸ נעשו לו כזכותי¹⁸, אלא, אדרבה, זה גרם לו והביאו לידי זה שהוא בעביות וגסות, עד שהוא בציור דעבירה גוררת עבירה. אשר מכל זה ראי' מוכחת שאצלו הענין דוחטאתי נגדי תמיד אינו באופן שכבר עשה תשובה נכונה אלא שלפי מעמדו ומצבו עתה אין מספיק תשובה הקודמת וצריך כעת תשובה נעלית (ביותרי), כ"א שמלכתחילה לא תקן כלל את עניניו, והם מסך מבדיל בינו לבין אביו שבשמים¹⁹, ומפסיק ומונע מעבודת הוי'. הנה כשמתבונן בכל זה ויודע ג"כ גודל ענין הקרבנות שהוא קירוב הכחות והחושים, עד שנכלל באש של מעלה, ורזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס וכמשי"ת, הנה הוא מקשה לעצמו, איזה שייכות יש לו לענין הקרבנות, ואיך ירצה לקרבן להוי', והוא אין בו מתום¹⁹, ולהסיר הקושיא מוסיף כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁰ על פירוש כ"ק אדמו"ר הזקן בתיבת מכם, ואומר, מכם היינו מכם ובכם הדבר תלוי, דאָס איז אָפּהיינגיק פון אייך אַליין, שמבלי הבט על מעמדו ומצבו ועל כל מה שעבר עליו עד עתה, שיודע נגעי לבבו, מ"מ בכם הדבר תלוי, עד שכל אחד ואחד יכול לומר מתי יגיעו מעשיי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב²¹. וזהו מכם קרבן להוי', בכם תלוי הדבר להיות קרבן להוי', להתקרב ולהתאחד עם הוי'. דקרבנות הם להוי' דוקא, לא לאלקים שהוא בגימטריא הטבע²², כ"א להוי' דוקא,

(י) פוקח עורים פרק כ"א-כב [מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' תפח ואילך]. ועייג"כ שו"ע או"ח ס"ס שמ"ג. סנהדרין נה, ב.
 (יא) ראה תניא פ"ז.
 (יב) ראה תניא פכ"ט. אגרת התשובה ספ"א.
 (יג) ראה תניא פ"ז.

(14) תהלים נא, ה.

(15) אבות פ"ד מ"ב.

(16) ראה זח"א קכט, ב.

(17) ירמי' ב, ו.

(18) יומא פו, ב.

(19) ע"פ ישעי' א, ו.

(20) בד"ה באתי לגני השי"ת פרק ב (סה"מ הישי"ת ע' 113).

(21) תדבאר רפכ"ה.

(22) פורס שער יב (שער הנתיבות) פ"ב. ר"ח שער התשובה פ"ו ד"ה והמרגיל (קכא, ב). של"ה פט, א.

קפט, א. שח, ב. שו"ת חכם צבי סי"ח (הובא בלקו"ת ראה כב, ריש ע"ג). תניא שעהיו"א רפ"ו.

וכמבואר בזהר"י) על פסוק זובח לאלקים יחרם, שענין הקרבנות הוא להוי' דוקא, למעלה משם אלקים. ובאמת מגיע עוד למעלה יותר, לפני הוי', דרוז דקורבנא עולה עד רזא דא"ס²³, שהוא למעלה גם מהוי', דשם הוי' אף שהוא למעלה משם אלקים, מ"מ ד' אותיותיו רומזות על צמצום התפשטות המשכה והתפשטות²³, וואָס דאָס איז אַ סדר פון השתלשלות, אבל א"ס הוא למעלה מהוי', ולשם מגיע עבודת הקרבנות. וזהו שמסיים בענין ההקרבה לרצונו לפני הוי'. דמקודם לזה אומר קרבן להוי' ובסיום הענין, אחרי שאומר מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן, אומר לפני הוי', ופירש כ"ק אדמו"ר הצ"צ²⁴, לפני הוי' למעלה מהוי'. וזהו ענין הקרבנות, שהעבודה היא לא רק בנפש אלקית, כ"א מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן שהוא נפש הבהמית, ובפרט כמו שהי' במקדש, שהיתה יכולה להיות עבודת הקרבנות בבהמה גשמית ממש, שעל ידי זה הוא מגיע לפני הוי', רזא דא"ס.

ג) והנה בהקרבנות וכן בקירוב הכחות והחושים, הרי הקרבן הגשמי הי' נכלל בהאש שלמעלה, וכמו כן בעבודת הקרבנות שבכל אחד ואחד מישראל, מבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר בהמאמר²⁴, שהקרבנות צריכים להתכלל בהאש שלמעלה, והוא רשפי אש שבנפש האלקית, שהוא האש שלמעלה. וכמש"נ²⁵ רשפי' רשפי אש שלהבת י"ה. דשרש האהבה שבנפש האלקית הוא מהאש שלמעלה שלהבת י"ה, ולכן גם האהבה שבנפש האלקית בהיותה למטה, נקראת אש שלמעלה. וביאור הדברים מה שקורא האהבה העליונה ודנפש האלקית שלהבת י"ה, הנה איתא בספר יצירה²⁶ דהעשר ספירות הם כשלהבת קשורה בגחלת, ומפרט כ"ק אדמו"ר מהר"ש"י שיש בזה ב' ענינים, שלהבת שבתוך הגחלת ושלהבת שעל גבי הגחלת. והנה השלהבת שעל הגחלת יכולה להיות ג"כ בפני עצמה, אלא שאין בה מציאות וממשות, ולכן אמרו (במשנה"י) דהמוציא שלהבת פטור, דמזה יודעים ב' הענינים, שישנה לשלהבת בפני עצמה ולכן שייך לדון בדין המוציא שלהבת אבל אין לשלהבת מציאות וממשות ולכן המוציא שלהבת פטור. והנה קודם שנברא העולם, שכולל בזה גם עד

(ד) ח"ג ה, א. ח"ב קח, א. משפטים כב, יט. מהנ"ע (בז"ח) בראשית סד"ה אר"י א"ר [ד, א]. — ועפ"ז יומתק דיוק לשון רז"ל (מנחות קי, א): לבעל הדין לחלוק. — ומש"כ (מנחות שם) גם שם א"ל, יעויין זח"ג לא, א. קלב, א.

(טו) ראה זח"ב רלט, א. זח"ג כו, ב.
 (טז) לקו"ת ויקרא ד"ה לבאר כו' אדם כי יקריב [ג, ג].
 (יז) המשך מים רבים — תרל"ו פס"ב ואילך. ועייג"כ ביאור לד"ה ואולם חי אני הנדפס בסו"ס דרך מצותיך להצמח צדק [קפב, א ואילך]²⁷.
 (יח) ביצה לט, א. הובא ברמב"ם הל' שבת פ"ח ה"ה.

23) ראה ביאורי הזוהר פ' אחרי לאדמו"ר האמצעי (עו, ג ואילך), ולאדמו"ר הצ"צ (ח"א ע' שסג ואילך). ובכ"מ.
 24) פרק ב (סה"מ ה'שי"ת ע' 113 ואילך).
 25) שה"ש ח, ו. שהש"ר פ"ח, ו (ד).
 26) פ"א מ"ז.
 27) מיוסד על ד"ה להבין שרשי הדברי' כו' תקס"ט (מאמרי אדה"ז תקס"ט ע' קצא ואילך).

שלא נאצל כדאיתא בס' הקבלה²⁸, ה' הוא ושמו בלבד²⁹, ואחר כך נאצלו הספירות, דב' ענינים אלו, עשר ספירות הגנוזות במאצילן והעשר ספירות ווי זיי זיינען נאצל געוואָרן, הם בדוגמת ב' הענינים שבשלהבת. דשלהבת שבתוך הגחלת, אף שהיא בתוקף יתריט), אבל כמו שהיא בתוך הגחלת, אין שם מציאות של שלהבת, וכל שכן שאין שם פרטי השלהבת. דאין ניכר שם מציאותה כי אם רק מציאות הגחלת. אלא שישנם ראיות והוכחות שישנה שלהבת גם בתוך הגחלת, ואדרבה היא בתוקף יותר, אבל מה שניכר הוא רק הגחלת. וכמו כן, ועוד יותר מזה, הוא בכללות ענין עשר ספירות הגנוזות במאצילן, דמה שישנו שם, הוא רק המאציל, אלא שישנם ראיות מענין עשר ספירות הנאצלות שישנם עשר ספירות הגנוזות במאצילן. ואחר כך נאצלו העשר ספירות, אבל גם לאחר אצילותן קשורים הם במקורם היינו העשר ספירות הגנוזות, וכמו השלהבת שעל הגחלת שהיא קשורה בהשלהבת שבתוך הגחלת. וזהו כל קיומה, וואָרום אויב זי ווערט נפרד ממקורה, תהי' אין ואפס, עס ווערט גאָר ניט. וזהו שלהבת י"ה, דכמו השלהבת אשר ישנה כמו שהיא בגחלת, כמו שהיא על הגחלת וקשורה בה, ושלהבת שעל הגחלת הרי יכולה להיות ג"כ בפני עצמה בפירוד, כמו כן הוא גם בסדר ההשתלשלות, דעשר ספירות הגלויות, אף שהם קשורים במקורם, דאיהו וחיוהי חד איהו וגרמוהי חד³⁰, דוגמת השלהבת שעל הגחלת שהיא דבר אחד עם השלהבת שבתוך הגחלת שהיא חד עם הגחלת, מ"מ הנה מצד ריבוי ההשתלשלות אפשר להיות, סוף סוף, נתינת מקום לטעות על פירוד, וכמארז"ל) כתוב והרוצה לטעות יטעה, אַז דער אויבערשטער זאָגט והרוצה לטעות (ע"י הכתיבה) יטעה. היינו שמצד השלהבת יכול להיות מקום לטעות של פירוד. ושלהבת עצמה שלהבת י"ה, שהיו"ד יש בו גם קוצו של יו"ד³¹, היינו ע"ס הגלויות וע"ס הגנוזות, שניהם הם שלהבת י"ה, שאין בהם פירוד, ח"ו. והאהבה שבנפש האלקית נקראת ג"כ שלהבת י"ה, דהנה בראשית בשביל ישראל שנקראים ראשית³², שכל ההשתלשלות הוא בשביל ישראל, מובן מזה שכל הענינים שבהשתלשלות יש דוגמתם ופועלים בישראל. וכמו"כ הוא גם בענין שלהבת י"ה שפועלת בישראל שיהי' בהם שלהבת י"ה, אהבה לאלקות. דהנה כתיב³³ כי אהבך הוי' אלקיך, ואיתא הפי' (בחסידות³⁴) ממשין להיות כך אהבה ואוהב אותך והא תליא, ואהבך הוי' אלקיך קאי על עצמות א"ס ב"ה, אשר מצד השלהבת י"ה דלמעלה נעשה זה גם

(ט) ראה ג"כ שער היחוד והאמונה לרבנו הזקן פ"ג.

(כ) בראשית רבה פ"ח, ח.

(כא) ראה לקו"ת תצא ד"ה ולא אבה [לה, ג ואילן]. ד"ה השקיפה (קין ה'ש"ת [סה"מ ה'ש"ת ע' 155 ואילן]).

28) עבודת הקודש חלק א (חלק היחוד) פרק ב. וראה סה"מ עטר"ת ע' קצח. תרפ"ז ע' קנו. ובכ"מ.

29) פרקי דר"א פ"ג.

30) תקו"ז בהקדמה (ג, ב). תניא אגה"ק ס"כ (קכט, סע"א).

31) ראה תניא אגה"ת פ"ד (צד, ב). לקו"ת תצא שבהערה כא.

32) בראשית א, א. פרש"י עה"פ.

33) תצא כג, ו.

בישראל. ובוזה יש, בכללות, ב' אופני אהבה³⁴. דכמו שלמעלה ישנם הע"ס כמו שהם בהמאציל וכמו שהם נאצלים, כמו כן באהבה ישנם ב' אופנים כאלו. דהנה המדות באים מהמוחין, דכאשר מתבונן בענינים המביאים לאהבתו ית' מוליד אהבת הוי'. אמנם כאשר הוא מעמיק את עצמו בהשכלה, כדבעי למהוי, און ער איז פאָרטרונקען און פאָראיינציקט בההשכלה, הנה אז אין מציאות להמדה, דהמדה היא כלולה בעילתה ואינה בפני עצמה. ורק כאשר ער טראָגט זיך אָפּ מהעילה און לאָזט זיך אָראָפּ אל העלול, הנה אז נעשה ההיפך מזה, שבעיקר נרגש מציאות המדה, שהיא בהתגלות, אלא שקשורה בההתבוננות שהולידה אותה, בפרטיות יותר בההתפעלות שכלי שבההתבוננות, וזה נותן חיות ותוקף בהמדה. וכמו במשל השלהבת שעל גבי הגחלת, שקשורה בהשלהבת שבתוך הגחלת דעל ידי זה יש קיום תמידי וחיות ותוקף בהשלהבת, כמו כן הוא בהאהבה שצריכה להיות קשורה עם האהבה כמו שהיא כלולה בהעילה. וזהו השלהבת י"ה שבה נכללים כל הקרבנות שמקריבים.

ד) והנה נתבאר לעיל דקרבנות הם לפני הוי' היינו למעלה מהוי'. ובמילא מוכן שגם האש שלמעלה שבו נכלל הקרבן, הוא למעלה מהוי'. ובעבודה הוא, שהעבודה היא למעלה מן הטעם ודעת. דכמו בעבודת הקרבנות שהי' בכית המקדש הקריבו בהמה דוקא, כמו כן הוא גם עתה, שתפלות כנגד תמידין תקנו³⁵, הנה עבודת נפש האלקית צריכה להיות בנפש הבהמית דוקא³⁶, ולא עבודת הנשמה מצד עצמה. ודוקא עבודה זו מגיעה למעלה מטעם ודעת, למעלה מסדר ההשתלשלות. ואף שגם עבודת הנשמה מצד עצמה הוא ע"י הגוף ובגוף, שהרי מתן תורה הי' דוקא לנשמות בגופים וקיום המצות הוא ע"י הגוף, ואפילו המצוות דחובות הלכות כמבואר בכמה מקומות³⁷, מ"מ אפשר שלא יהי' שייך להגוף, ולא יפעול בו. ועל דרך דוגמא, כשלומד תורה ומתפלל הנה בעת שהוא בד' אמות של הלכה וד' אמות של תפלה שטייט ער אין אַ איידעלקייט, אבל כשנעתק מזה, כשמסיים למודו ותפלתו, חאָפּט ער זיך אַז ער איז אין די זעלבע גראַבקייט כמו שהי' ולפעמים עוד נתוסף ישות מפני השביעת רצון שיש לו בעבודתו. וי"ל שהוא על דרך החילוק דקיום המצוות בדבר הנפרד לקיום המצוות בהגוף. דקיום המצוות בדבר הנפרד כמו ציצית בצמר גשמי ותפילין בקלף גשמי הרי לא ניכר³⁸ לעין בשר הגשמי שום שינוי בהקלף והצמר, דהשינוים שצריך להיות בהקלף והצמר בכדי שיהיו מתאימים לקיום המצוה, הנה שינוים אלו הם ע"י מלאכת האדם, אבל השינוים הנעשים ע"י ההזמנה וקיום המצוה אינם נכרים. ועל דרך זה אפשר להיות בקיום המצוות ע"י הגוף ובהגוף, שיהי' כמו שמקיים עם דבר הנפרד, דהיינו שהגוף יהי' רק אמצעי שעל ידו הנשמה לומדת תורה

(כב) יעוין חולין ה, ב: אדם ובהמה תושיע ה' וכו'.

(כג) ראה ד"ה וכל העם תרצ"ו (קונטרס עט — חה"ש ה'שית [סה"מ תש"ז ע' 224. תרצ"ז ע' 283]).

(כד) ראה תניא קר"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח [קנה, א]. ומובן שאין סתירה לזה ממ"ש בתניא פל"ז [מו, ב]. בתו"א ריש מגלת אסתר [צ, גיד]. ועוד.

ומקיימת מצוות. ולא זהו תכלית העבודה כי אם התכלית הוא העבודה בהגוף ונפש הבהמית להפכם מן הקצה אל הקצה, שיהי' ניכר בהגוף שהוא גוף שלומד תורה ומקיים מצוות ומכל שכן שבנפש הבהמית יהי' ניכר זה. אשר אז הרי, לא זו בלבד שלא יהי' שייך לדברים האסורים, אלא גם מדברי מותרות יהי' מושלל, שגם בדברי הרשות וועט זיך אים לייגן און וועלן נאָר דאָס וואָס איז מוכרח מצד בריאות הגוף כדי לעבוד השי"ת. אבל אם עבודתו היא עבודת הנשמה מצד עצמה, והגוף הוא רק אמצעי בלבד, הנה לא זהו תכלית הכוונה ואין זה קרבן לרצונו לפני הוי'. ולכן מוכרחת העבודה בהגוף ונפש הבהמית דוקא, ער זאָל אַרבעטן און איבעראַרבעטן את הגוף ונפש הבהמית. וכמ"שי"י) כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע דהנשמה התהוותה מהאורות, דכללות האורות הוא גילויים, והגוף התהוותו מעצמות שמציאותו³⁶ הוא מעצמותו ואין שום עילה וסיבה קודמת לו ח"ו, והנשמה, שהיא מכירה את מעלת הגוף בזה, וויל באַקומען עצמי, ומשום זה היא רוצה להתחבר עם הגוף ונפש הבהמית און איבעראַרבעטן איהם, לכן הנה רצון ושכל הנשמה עצמה מחייב, מאַנט, להתחבר עם הגוף, לא לעבוד על ידו כמו בדבר הנפרד, כי אם להתחבר עם הגוף, ולעבוד ביחד. אמנם באמת אין זה מספיק עדיין להיות לרצונו לפני הוי', דהרי כל זה הוא עבודה שמצד הטעם ודעת, שהנשמה מבינה העילוי דעצמי ולכן רוצה עצמי ולכן עובדת עם הגוף. ואף שהוא טעם ודעת דקדושה, מ"מ הוא טעם ודעת. אבל תכלית העבודה היא, שלא תהי' בשביל הטוב והעילוי שיקבל על ידי העבודה, כי אם בכדי לקיים רצון העליון, ורצון העליון הוא שיהי' לו ית' דירה בתחתונים³⁷, היינו בעולם הזה דוקא³⁸, ולכן הנשמה שהיא חלק אלוקה ממעל³⁹, בנים אתם⁴⁰, מרגשת, פילט, את רצון האב ומשום זה הוא עבודתה בהגוף דוקא. ובוה יש ג"כ מעלה אפילו לגבי בחי' עבד⁴¹, דהנה העבד אף שעבודתו הוא ג"כ לא מצד הטעם והתענוג שיש לו בזה, מ"מ הרי העבד הוא רק מקיים את פקודת האדון, והיינו שהוא יודע פקודת האדון אבל אינו מרגיש את רצונו ואינו יודע למה הוא רוצה את זה, משא"כ הנשמה, בנים אתם להוי' אלקיכם⁴⁰, אף שעבודתה הוא ג"כ לא מצד הטעם, כי אם לקיים רצון האב, אבל היא מרגשת את הרצון ויודעת טעמו. וזהו שאחר אומרו מכם קרבן להוי' מסיים מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן, דמכם קרבן להוי' היינו הנפש האלקית, אבל להיות דרזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס, למעלה מהוי', הנה לזאת צריך להיות מן הבהמה העבודה עם הנפש הבהמית והגוף, וצריך להיות בזה עבודה פרטית דוקא,

(כה) ראה שיחת שמח"ת תרס"ט אות ח (תורת שלום ע' קצו [ע' 135]) ואילך בביאור היטב.

(36) ראה תניא אגה"ק ס"כ (קל, ריש ע"ב).

(37) ראה הנחומא נשא טז. בחוקתי ג. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו.

(38) תניא שם.

(39) תניא רפ"ב.

(40) פ' ראה יד, א.

(41) ראה ספר השיחות תורת שלום ע' 132. וראה תו"ח ויקהל תקפח, ב ואילך [בהוצאה החדשה — ח"ב

שצו, א ואילך]. המשך תרס"ו ע' שח ואילך.

מן הבקר ומן הצאן, להתבונן ולהעמיק בפרטי עניני נפשו ועבודתו בהגוף ונפש הבהמית, ואז הוא לרצונו לפני הוי'.

ה) **והנה** הקדמת פרשת הקרבנות הוא ויקרא אל משה, שהוא הנתינת כחי על עבודת הקרבנות. דאף שמכם קרבן להוי', מכם ובכם הדבר תלוי להיות קרבן להוי', אבל להיותו בשפל המצב וכל מה שמתבונן יותר, רואה יותר את שפלותו וריחוקו ונופל ברוחו, הנה לזאת הפתיחה הוא ויקרא אל משה, שהוא נתינת יכולת וכח לכל איש ואיש להיות קרבן להוי', ואפילו לפני הוי'. ולכן⁴² לא נאמר מי הוא הקורא כי הוא ממקום עליון ונורא מאד אור א"ס הסוכב כל עלמין, אתה קדוש שלמעלה משמך קדוש. דהנה משה הוא רועה ישראל, ואיתא במדרשי⁴³ שניסו אותו בזה שטיפל עם קטנים ביותר, דמזה דוקא ראי' שהוא רועה כדבעי, וכמו כן הוא בכל דור ודור, דאתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא⁴⁴, שהם רועי ישראל שבכל דור ודור⁴⁵, הנה הם הממשיכים כח על עבודת הקרבנות, להיותם ממוצע⁴⁶ המחבר, ממוצע בין הוי' וביניכם⁴⁷. שהוא ממוצע המחבר, פאראיינציקט, עולמות מיט אלקות על ידי נשמות. וזהו עשיית הדירה לו ית' בתחתונים, ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בתוך כל אחד ואחד, המוטלת על כל אחד ואחד. ומעבודות העיקריות בזה היא עבודת הקרבנות, וכנ"ל, להתבונן במעמדו ומצבו אדעתא דנפשי ניט גענארטערהייט, ומ"מ אומרים לו מכם ובכם הדבר תלוי לתקן שיהי' שלם בלי מום, ולהקריב מכם קרבן וקרבן מן הבהמה. והוא על ידי ההתקשרות, שמוסיף בה ועולה, בהאתפשטותא דמשה שבכל דרא ודרא, שבאתפשטותא זו נמצא גם העצמי, ועל ידי זה הוא מתקשר עם הויקרא אל משה, דלית מחשבה תפיסא בי' כלל, ונמשך שלהבת יי, אש של מעלה, דבזה נכלל הקרבן ועל ידי זה ושכנתי בתוכם. וכן גם בנוגע לדורנו, הנה רועה ונשיא ישראל שהוא הורה לנו את הדרך הישרה, אשר נלך בדרכיו ואורחותיו, את המעשה אשר יעשון ואת המעשה אשר לא יעשון, הנה על ידי זה ניתן והומשך הכח, אשר כל אחד ואחד בכל מצב ומצב שהוא נמצא בו, הנה בשעתא חדא וברגעא חדא⁴⁸, אפשר להכון להקריב מכם קרבן להוי', אשר הכחות והחושים שלו יוכללו בהאש של מעלה, ועוד יותר שגם הגוף ונפש הבהמית, מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן, יקריב ועל ידי זה יהיו לרצון לפני הוי' למעלה מהוי'. וכמ"ש כ"ק

(כו) ראה לקו"ת ד"ה ויקרא פ"ב [א, ב].

(כז) ראה זח"א קב, ב. לקו"ת ריש פ' ויקרא [א, ד].

(כח) שמות רבה פ"ב, ב.

(כט) ראה תורת שלום שיחת שמח"ת תער"ג (ע' קנח [ע' 159-160]).

(42) ראה ד"ה ויקרא תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ס"ע תתקח). ד"ה הנ"ל תשל"ב פרק ט (לקמן ח"ג ס"ע

קכ ואילך). תשמ"ג. תשמ"ז.

(43) תקו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א).

(44) ראה תניא פמ"ב (נט, א).

(45) ואתחנן ה, ה. וראה סה"מ תרנ"ט ע' קצ ואילך.

(46) ראה זח"א קכט, סע"א.

אדמו"ר בהמאמר⁴⁷, דכד אתכפיא סטרא אחרא אסתלק יקרא דקוב"ה בכולהו עלמין⁴⁸, דסובב כל עלמין שהוא בשוה בכולהו עלמין, יומשך על ידי העבודה דאתכפיא סטרא אחרא, העבודה עם הגוף ונפש הבהמית. וכאשר כל אחד ואחד (ל יקיים זה, אזי גם כללות החיות של עולם הזה תעלה לקדושה, וימלא כבוד הוי' את כל הארץ⁴⁹, שזהו תכלית ימות המשיח ותחיית המתים תכלית ושלמות בריאת העולמות, במהרה בימינו.

(ל) ראה תניא פל"ז. ל"ו.

(47) פרק א (סה"מ ה'ש"ית ע' 111).

(48) בתניא פכ"ז (לד, א) ובלקו"ת ר"פ פקודי מצייין לזהר ח"ב קכח, ב (ובלקו"ת שם מצייין גם לזהר שם

סו, ב. וראה גם שם קפד, א). וראה גם תו"א ויקהל פט, ד. לקו"ת חוקת סה, ג.

(49) שלח יד, כא.